

DEO DUCE ET AUSPICE!
DISPUTATIO POLITICA IX.
REGALIA MINORA
CUM QUÆSTIONIBUS MA-
IESTATEM CONCERNENTIBUS,
NEC NON DE SURDITIS IN
GENERE NONNULLA EXHIBENS,

Qua

*Ex consensu & suffragio Amplissima
Facult. Philosoph. in Regia universi-
tate ad Aoram Eruditorum cen-
sura modestè proponitur*

PRÆSIDE

M. AXELIO Kempe /
Pol. & Hist: Prof. Ordin.

RESPONDENTE

GUSTAVO J. COLLINIO
Pelkenensi.

*Ad diem 10. Novemb. Anni 1666, in Au-
ditorio Maximo, horis antemeridia-
nis consuetis.*

A B O Æ,

scula à PETRO HANSONIO, A. T.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS
IN REGIA LIA MAIORA
LUM O-TO THIBUS MA
LITATIA CONCERNENTIBUS
NEC NON DE SUDITIS IN
DARRE NOMINIS EXPERTIS

On questions of history and antiquities
which although in their nature
are of a general character
and which require the assistance
of experts in the history of art

MEXICO
For the purpose of
re-organizing the
GUSTAVO O'CONNOR

At the University of Chicago
Chicago, Illinois
A. D. 1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

impossibile enim est dicente *Iu. 265*
stin. Nov. 149, ut sacris tributis non
illatis alioqui Respublica conservetur.
Et sicut *tributa*, *Cic. teste, ornamenta*
sunt pacis, subsidia belli, & nervi
Reipublicæ; jta & in solatium an-
gustiarum, lib. 10. cap. de vect. &
com. vectigalia sive telonia insti-
tuuntur. Tributi nomine veniunt
collationes seu pensiones, quas
subditi ex bonis suis mobilibus &
immobilibus solvunt juxta leges,
decreta & consuetudinem rece-
ptam. Vectigalia ex mercibus pro-
priè in vectis vel exportatis præ-
stantur, vel etiam largissime in-
volvunt omne id ex quo censum
publicus accipit, qualia sunt portus vel
portoria, quæ pro transitu per pon-
tem vel in portu solvuntur. Di-
cuntur alias Gabella, Dacia, tallia, pa-
gium, portivagium, guidagium,
pedagium &c. Et ripatica quæ pro
transitu riparum & securitate iti-
eris præstanda. Varias colla-
S. tionum

266 tionum species vid. apud Alth.
pol. c. 12. & seq.

§. 17. (2) *Ius collationes extraordinarias exigente sic necessitate Reipublicæ instituendi & irrogandi, quales jugationes, capitationes, accisæ, aliaq; maioribus ignota, statu præsentis ita omnino postulante, frequentantur & promptè à subditis conferuntur.* (3) *Ius monete cudendæ, cujus spectanda materia, quæ propter valorem metallum communiter nobilissimum, aurum, argentum, æs; forma propter autoritatem; pondus propter usum, certa metalli quantitate juxta leges definitum.* Conf. varia S. M.^{tis} edicta de valore monete. (4) *Ius angariarum & parangariarum, quæ munera sunt patrimonialia sive realia, præstationes sc. jumentorum, navium, plaustrorum, in itineribus Reg. ministrorum, armorum transvectione, aliave necessitate exigentur.* Svecicè *Stlussferd / P*

ning/ *Plurresfor.* vid. c. 5. *R. B. L. L.* 267
de quibus variæ ordinantiæ exi-
stunt. Hæ tamen hodiè certa pe-
cuniæ summa à subditis redimun-
tur. Huc referendæ angariæ sive
munera personalia, jus operis si-
ve operæ, cum determinatæ, *åhr-
lige dagwårken/* tum indetermi-
natæ.

§. 18. (5) *Jus Forestale sive venan-
di & capiendi nobiliores potiss.
feras*, c. 23. *Bygg. B. L. L.* & 34.
R. B. Conf. varias instructiones
& ordinantias pro regio & coronæ
venatore editas. Jus hoc *jure* qui-
dem *natura*, regale quippiam non
est, sed longa *prescriptione*, in prin-
cipes derivatum, ut suorum labo-
rum aliquod inde traherent sola-
tium. (6) *Jus Argentaria seu metal-
lifodinas* auri, argenti &c. occupan-
di & excolendi, arg. p. 24. & 25.
privil. nob. Quo & *inventio the-
sauri* referri potest. (7) *Jus via pu-
licæ*, cujus ut solum est publicum

268 & usus totius populi, ita eandem
tutam præstare & à latronibus pur-
gare Majestatis est, vid. c. 24: 25.
26. 27. R. B. L. L. adde c. 13. R.
B. L. L. adeoq; eo nomine *pedagi-
um* seu vectigal injungere potest.
(8) *Jus fluminibus publicis utendi,*
*piscatione sc. navigatione, & molendi-
narum extruptione.* Hinc annui re-
ditus ex piscatura in fluminibus
(9) *Jus bona vacantia & caduca occu-
pandi,* cum moritur extraneus hæ-
redes in regno non habens, no-
bis *Daanarj* vid. c. 2. R. B. L. L.
c. 23. *Erfda* B. L. L. Gallis *Jus* dicitur
Albanagij, vel albinatus, vel albinorum.
q. alibi *natorum,* notante *D. Loc-
cenio in Lexico juris.* Vel etiam
cum indigena obit hæredibus in-
tra annum non comparentibus
caduca censetur hæreditas. vid. 23.
c. cit.

§. 19. (10) *Jus puniendi & mul-
tandi,* quod quamvis ad justitiæ
administrationem spectat, fit

tamen multa & bona immediata inferuntur atq; exinde augetur. Huc spectat (α) multa dividenda inter actorem, Regem & universitatē sive territorij, sive municipij aut alius communitatis, de quibus passim in jure nostro. (β) multa soli Regi assignata, Konungz Gensaal c. 2. R. B. L. L. qualis 40. marcarum c. 23. R. B. c. 30: 32. 34. eod. tit. c. 6. Röp. B. G. L. T. B. L. L. 12. & alibi passim. (γ) multa casus clandestina, vulga dráp c. 2. R. B. & c. 25. 26. & 27. dráp mála B. meðh vilia/ ubi Morgáld vocatur. (δ) Bona proscriptorum & damnatorum coronæ debentur. In illustribus & nobilibus ex peculiari privilegio & gratia S. R. Mis proximo alicui agnato cedunt. Privil. ill. p. 12. (ε) Bona criminosa Majestatis committentium, salvis tamen bonis uxoris, liberorum & familiarium, tam mobilibus quam immobilibus. vid. privil. cit. p. 10.

§. 20. (11) *Ius arces, castra & palatia extruendi & inhabitandi ex bonis corona & Ubsaliensibus redditus appropriandi c. 2. R. B. E. E.* (12) *Urbes fundandi, privilegijs dotandi; ius stas pula & Emporij concedendi, ubi mercatores venales merces exponere coguntur certo vectigali dato, & civibus jus $\pi\rho\tau\iota\mu\eta\sigma\epsilon\omega\varsigma$ concedere. Solennes & universales nundinas instituendi, ius mensurae & ponderum, & alia plurima circa negotiationes & commercia ordinandi, quae hic brevis tatis ergò præterimus. vid. ord. Neg. & alia decreta passim.* Hæc sunt, quæ de *juribus Majestatis* dicenda erant, quorum licet nonnulla, quæ potestatis minus habent, cum inferioribus vel Magnatibus communicentur, plenum tñ. *Majestatis* jus penes solum Regem stabulatur & in communicabile in universum existit-

QUÆSTIONES.

2. *An populus Regem sibi con-* 271
stituens, superior sit ipso Rege?

By. Quæstio est satis ardua & difficilis, multis argumentis conatur hoc adstruere *Alth.* c. 18. & 19. & *alibi.* Item *Hanonius Disp. pol. 2.* & alij plurimi, cum alij rursus plane contrarium tueantur. Omnium optimè hanc litem dijudicare possunt, qui à consilijs Regum sunt ac Principum, quibus ratio status cujusq; Regni intimius cognita & perspecta. Si v. in thesi aliquid statuendum est, dicimus omnino pugnare cum summa Majestate, superiorem habere, implicat enim & contradictionem parit esse summam & superiorem habere. Neq; omne Constituens statim superius est eo, quod constituit (quod argumentum est *Alth.*) quælibet pars enim integrat & constituit totum, quæ tamen propterea potior non est vel toto superior; uxor maritum facit

272 & servus Dominum. Deinde procedite ea maximè in constitutione, cujus effectus perpetuo pendet à *voluntate constituentis*; non verò in ea quæ ab initio est *voluntatis*, postea verò effectum habet *necessitatis*, *Grot. lib. 1. c. 3. n. 8. de jure belli & pacis*. Præterea, juxta *Arnisæum*, aliud est constituere aliquem *infra se*, qui est constituyente inferior, ut Magistratus à. S. constituuntur potestate; aliud vero esse *supra se* constituere, qui si totam accepit potestatem, est superior. Et quanquam populo, juxta *Alth.* insit majestas ratione *proprietas & Domini*; quia tamen potestatem *Administrationis & exercitii* omnem derivavit in principem & Regem, inde Regi superioritas rectè assignari potest ac debet. Quid quod S. pagina hanc superioritatem adserit, dum honorem observantiam & obsequium Regi præstandum esse injungit & decer

nit in 4. decalogi præcepto, *Pro-* 273
verb. 24: 21. 1. Pet. 2: 17. Rom. 13.
&c. Consentiant *leges nostræ Sve-*
canae passim superioritatem in ju-
dicijis, sententijs alijsq; Regi tribu-
entes. Quam etiam tanquam *cu-*
rator & administrator respectu pu-
pilli obtinet, quamdiu intra can-
cellos & limites sui officij se con-
tinet, quos si excedat, privatum
unicè commodum respiciens, cum
ruina salutis publicæ, in *Tyrannum*
degenerat, & privatus efficitur,
adeoq; jure Majestatis & superio-
ritatis excidit, quæ hoc casu ad
Dominum & proprietarium re-
vertitur.

2. *An 1. Sam. 8. v. 11. Descri-*
batur jus Regium, an vero jus
Tyrannicum?

ꝛ. Affirm. posterius. Etsi enim
iusmodi officiariorum constitu-
tio, operarum & angariarum præ-
statio, decimatio, collectæ &
con-

274 contributio &c. talia sint jura quibus bonus etiam Rex uti potest, reipubl. necessitate & publica utilitate ita exigente; hic tamen *Samuel* loquitur de *iniquis, immoderatis & non necessarijs contributionibus* ad avaritiam & libidinem Regis, non ad reipubl. utilitatem exactis. Quod ipsum textus *συμ-έρεια* sive anteced. & conseq. evidenter ostendunt. Loquitur *i. propheta* ex ore Dei irati, & sic pœnas denunciantis, propterea quod ipsum Israëlitæ rejecissent, usitam judicium hæctenus constitutionem à Deo repudiando, itemq; administrationem & præscriptas à Deo leges regnandi improbando, ut ex v. 7. & 8. apparet. Unde oratio illa quasi dehortatoria est, quâ ob oculos ponuntur populo Israëlitico mala & incommoditates, quas sensurus esset ex suo Rege, tanquam ex Tyranno, potentia sua abutente, ut & ir

nuit v. 28. ubi dicitur Israelitas clamaturus esse ad Deum pro exoneratione harum calamitatum. *Deinde* idem ostenditur ex Deut. 17. v. 16. & seq. ubi Deus ipse regiminis formam præscribit Regi, eiq; non infinitam potestatem tribuit, sed legibus restrictam & limitatam; proinde non idem utrobiq; jus intelligendum erit, sed ut ibi regium, ita hic potius tyrannicum vel potestatem malè usurpatam. Præterea, si hic jus regium legitimum describeretur, *Achab* sibi vindicare vineam *Nabothi* ex regia hac potestate jure potuisset. Quorsum verò preces & petitio? ad quid dolus? & quorsum inerepatio ista, si de jure egit *Achabus*. *Usurpatio* ergo potestatis illicita & illegitima hic loci describitur, quod & vox ipsa (*Mischahat*) innuit, quæ non jus significat semper; sed consuetudinem morem & rationem, uti ex locis

276 parallelis, 1. Sam. 2. v. 13. c. 27.
11. Gen. 40: 13. 1. Reg. 18: &c. vi-
dere est.

3. *An Reges Sveo Gothiæ im-
peratori Romano suam debeant
Majestatem?*

R. Ita *Eleventholt/ Kechermannus*,
Besoldus, *Becherus*, alijq; adserere
nituntur, sed valde audacter &
invita ratione, imò nullâ. Neq;
enim probatum Authorem, nec
monumentum ex historijs fide di-
gnum adferunt; unde eadem fa-
cilitate, quâ adseritur hoc, de-
strui facile potest. Imo res ipsa
loquitur, omnium temporum hi-
storiæ tam recentiores quam vete-
res, tam exoticæ quam internæ
& domesticæ, *Reges Sveciæ & Go-
thiæ* semper exceptos fuisse ab im-
perio *Romanorum*. *Confæderatos*
quidem cum *Imperatoribus* fuisse,
ut *Biurno IV.* cum *Carolo M.* ejusq;
filio *Ludovico I. Ericus Victoriosus*

1
cum *Ottone I.* At *jura Majestatis* ab 277
iisdem emendicasse nunquam pro-
bari poterit. Tribus cum primis
signis & argumentis *Romani* super-
rioritatem vendicare sibi poterāt.
Imperijs Romanorum Magistratum,
tributis & vectigalibus. At Ma-
gistratus *Romani* in *Sveo Gothia*
nulli unquam fuerunt, suis quip-
pe legibus usi *Rempublicam* ad-
ministrabant, nec vectigalia, nec
tributa ulla pendentes *Romanis*.
Unde illud *Taciti* benè quadrat in
Sveo Gothos, illis ignorantia *Imperij*
Romani, *inexperta esse supplicia*, *nes-*
scia tributa. *Majestas* ergò *Regum*
Sveciæ à solo *Deo* & *populo* libe-
ro dependet, non ab *imperatore*
Romano ceu fonte & principio
fluxit, ut habet *Liebhöf.* Non
est enim potestas, nisi à *Deo Rom.*
3. quæ per successionem vel Ele-
ctionem *populi*, tanquam legiti-
mos tramites conferri solet.

4. *At Majestas rectè divi-*
datur

278 *datur in Realem & Personalem,*
regni seu regnantis?

R. Convellunt nonnulli hanc
divisionem ex eo, quod *personalis*
dicatur obnoxia esse *Reali* Maje-
stati, quod autem alij seu superio-
ri est obstrictum, illud summum
esse non potest, & sic nec Maje-
statis appellationem tueri. Sed
rectè hic reponunt alij obligati-
onem seu obstrictionem intelligi
non *subjectivam*, sed *conservativam*.
Unde nihil dignitati & potestati
Regis decedit, quod ad conser-
vandam se statumq; suum obli-
getur. Sicut ideo nec desinit,
nec minuitur hominis libertas,
quod seipsum lædere vel occides-
se impunè non liceat. Rex nãq;
contra officium agens homicida
sux dignitatis appellari sivevit, D.
Ohlienstälpe ex Besold. Synops. pol. c. 1.
Nec *Majestas realis* censenda est
impropriè *Majestas* (quod alij ob-
vertun

vertunt) quia regno ut rei inanimatae inest. Regno enim non tanquam lapidi aut trunco atq; rei inanimatae inest, sed intuitu personarum & hominum sive con- sociationis humanae, quae in re- gno existit. Quis enim *Ephoros regni, status ac ordines Regni*, popu- lumq; *universum* rem diceret ina- nimem? Distinctio itaq; hæc no- toria est, & certo fundamento innixa. *Tacito etiam probata di- centi: principes mortales, rempubli- cam aeternam esse.*

5. *An Principi jus Majestatis Ecclesiasticum competat, vel cu- ra religionis incumbat?*

¶. Triplicem faciunt potestatem Ecclesiasticam, *Ordinis, Jurisdictionis Interioris & Jurisdictionis Exterioris*. *Illæ* in prædicatione verbi consistit & administratione Sacra- torum: *Istæ* in jure clavium, catorum remissione vel re-
tentione

280 tentione: *hac* verò in Externo Ecclesiæ regimine conspicitur, in introductione, *conservatione* & *defensione ac propagatione, vel reformatione vera religionis, in sanctione legum Ecclesiasticarum, in conciliorum & Synodorum universalium indictione &c.* de prima & secunda non quæritur, solis enim verbi Ministris istæ conveniunt; sed de *tertia*. An illa ad Magistratum Politicum spectet. Ubi Extrema duo cavenda, *pontificiorum in defectu*, qui planè excludunt Magistratum Politicum à cura religionis: *In excessu* aliorum, qui omnem potestatem Ecclesiast. Magistratui vendicant. Nos media via incedentes, dicimus Magistratui Pol. nec omnem, nec planè nullam tribuendam esse potestatem, sed aliquam esse concedendam, idq; *ex mandato ipsius Dei, Exemplis & auctoritate piorum Regum, praxi insuper Ecclesiæ primitivæ, alij*
rai

rationibus. Mandatum domini extat Deut. 17. 18. &c. Psal. 24. *Aperite portas ut ingrediatur Rex gloria, Psal. 2. 10. 11. 12. Colite Iehovam Reges cum reverentia, Deut. 27. & alibi.* Unde Reges Nutritij appellantur Ecclesiæ Esa. 49: 23. & custodes sunt utriusq; tabulæ decalogi; quia vitia morum, blasphemiam, magiam, atheismum, periuria &c. prohibent puniuntq; quia illorum quoq; est providere, ne res Ecclesiastica aliquid capiat detrimenti. Ideo & pij Reges & principes Magistratum ab hac administratione exorsi leguntur, *Moses Exod. 12. Gideon Iud. 6. David. 2. Sam. 6. Salomon 1. Reg. 2: 3. 6. & 7. Aza 1. Reg. 15. v. 12. 13. & seq. Ioas 2. Chron. 24. Hiskia 2. Chron. 29. Iostias 2. Reg. 22. & quilibet summus Magistratus suos subditos ad cultum Dei admonere debet, vid. exempla Deut. 32. Ios. 23. 1. Chron. 1. Reg. 8. & passim alibi; vid. Alib.*

282 c. 28. n. 7. & 28. In *primitiva Ec-
clesia* ob curam religionis celebrā-
tur *Constantinus, Theodosius 1. & 2. & c.*
Inter nostrates celebriores sunt *O-
laus Skottkonung/ S. Ericus, Gust. 1.
& 2. Carolus 1x. Carolus x.* qui vel
veram religionem introduxerunt,
vel eandem prolapsam restaura-
runt. Ad curam præterea rerum
religiosarum teneri Regem ex le-
gibus nostris constat c. 4. *R. B.
L. L.* vid. c. 1. *Ryrl. B. & Reg.
form. p. 1.* Nec aliud *recta dicitur
ratio*, religio quippe & sincerus
Dei cultus felicitatis fons & ori-
go est, sicut e contra contemptus
Dei & negligentia cultus divini,
infelicitatis & omnis mali causa,
Deut. 27: 2. Chron. 17. v. 3. 4. 5. & c.
Firmamentum & fundamentum
est reipublicæ, dum ad obedi-
entiam subditos informat, pacem
concordiam colit, pios & ju-
reddit. Ex quo igitur tanta
tot commoda, ejus curam qu

pio Magistratu non requireret? 285
Cum & ipsi Ethnici hanc non neglexerint, unde *Aristoteles primum*, dicit, *in republica curatio rerum divinarum*, rationem addens hanc: *quia proutiores sunt dii in eos, qui maximè illos colunt.*

6. *An jure imperij hæc tribuenda sit Principi potestas circa religionem & res Ecclesiasticas?*

¶. Non levis est hæc controversia, Theologis, etiam orthodoxis, in diversa abeuntibus. Negativam tn. arripiunt pleriq; unde & sobriè intelligendum illud moment, quod in concordia Anglicana extat: *Regem esse supremum Governatorem Regni, tam in spiritualibus seu Ecclesiasticis rebus & causis, quam in temporalibus; jmo esse primam matrem & summum caput Ecclesia; idq; illum ex corona regni sui obtinere.* Quod alias stare non potest. Sic

284 enim ad ὑπερβολὴν decedendo gladius politicus distringeretur in Ecclesiam, atq; in Conscientias jus gladij stabiliretur, contra Apost. I. Cor. I. v. ult. Sic pro Papa & Pontifice Romano, cui summam & architectonicam potestatem Pontificij attribuunt, Pontifex confingeretur Politicus, & tot visibilia capita Ecclesiæ, quot per orbem Christianum sunt Magistratus summi. Sic deniq; dissentire in religione à Rege, crimen foret læsæ Majestatis, gladio expiandum, non schisma & error. Quæ omnia cum absurditatem invehant, Architectonicam & absolutam potestatem summi Magistratus in rebus religionis ex jure imperij destruere putant, & Monarchicam istam rationem gubernant Ecclesiam, admissio statu Aristocratico, qui in participatione jurium sacrorum reliqua Ecclesiæ membra & status certo ord

ad

admittat. Principi ergo non ex eo, quod Rex præcisè sit & Magistratus summus, atq; jus Imperij obtineat, ista potestas Ecclesiastica tribuenda; sed quia principale membrum est Ecclesiæ & πολιτης τῶν ἁγίων, cui jura Ecclesiæ cum cæteris civibus communia sunt, quod Regi Ethnico & infideli non competit. vid. D. Jonas Wexionensis Disp. pol. 8. item Villius c. 9. Besold. c. 4. Chemn. Joh. Gerhard. Christ. Matth. &c.

7. *An jura secularia recte dispescantur in Majora & Minora?*

R. Trita est sententia: *in verbis simus faciles, modo in re conveniamus.* Quæ etiam hic locum habere poterit. *Majora* vocamus quæ supremam Regis auctoritatem, dignitatem & præminentiam demonstrant; sicut *Minora* aliàs *fiscalia* dici solent, & magis commoda fieri respiciunt, quam alioquin ad

286 præminentiam Imperatoris ostendendam referuntur; facilius etiam *inferioribus Magistratibus* communicari solent ratione *exercitiij*, quod neq; absonum & legibus quoq; nostris conforme est. Et licet partes sint juxta nonnullos & *Majora* & *Minora* jura integrantes Majestatem, non tamen inde mox sequitur omnes esse ejusdem rationis ac dignitatis, ut id ex inductione partium corporis humani aliarumq; rerum ad oculum patet.

8. *An Princeps legibus sit solutus?*

ry. Extra controversiam positum Principem jure *divino*, *naturali*, *gentium*, sicut & *legibus Majestatis* sive *imperij*, quæ aliàs fundamentales dicuntur, teneri & obligari. De legibus merè *civilibus ac positivis* quæstio intelligenda nit, quam etiam variè à varijs

cūdi observamus. Vid. *Alth.* qui pro legum superioritate acerrime pugnat. Rectè hic distingui putamus inter (α) *potestatem* Regis *ordinariam* & *Extraordinariam*. (β) inter *leges pœnarias* & *alias civiles*. (γ) inter *legum essentiam* & *certas solennitates*, (δ) inter *vim legis coactivam* & *directivam*. *Ordinaria potestas* legem seu normam & regulam ante oculos semper habet, quam etiam sequi tenetur ex peculiari pacto & conventionione juris jurandi religione firmata. Arg. juris nostri c. 4. R. B. L. L. arc. 7. & §. 9. ejuld. cap. & *Ting. B.* c. 21. 22. & 41. Hinc absq; justa causa subditis sua auferre bona haudquaquam Rex potest 3. Reg. 21. Ratione verò *potestatis Extraordinarie* solutus omnino legibus est, quatenus princeps contra jus commune dispensare potest, ob causas ipsi æquas visas & probabiles, & in quantum *utilitas* & *necessitas*

reipubl. id flagitare omninò videtur, in *subitaneis* & *extremis* periculis, ubi frustra & serò juris auxilium implorari potest. *Legibus pœnarijs* solum esse Principem adferunt D d. non respectu *obligationis sed executionis*, nam si deliquerit non punitur à quoquam: Unde & vis illa *coactiva* legum in principe locum non habet, nec ad *certas solennitates* adstringitur, cujusmodi sunt *solennitates testamentorum, solennitates judiciariæ* &c. in jure civili requisitæ. Quamvis igitur Rex *civiliter* obligari ratione executionis & cogi non possit, ipsa tamen *aquitas naturalis* & *honestas* requirit Majestatem servare leges, quas alijs præscripsit. *Et digna vox est Majestate regnantis legibus se alligatum Principem profiteri.* l. 4. c. de. l. l.

9. *Quid jus dominationis, & an diversum à jure Majestatis?*

Res;

R. Tradunt jus Dominationis |289
esse supremum quoddam jus sive
privilegium Imperantium, bono
publico introductum contra jus
ordinarium seu jus commune. Cuius
jus tam receptum inter gnaros re-
rum publicarum & sapientes no-
men, quam necessarius & recep-
tus est usus, dicente *Boxhorn.*
Cum enim jus civile & proprium
singulorum non possit omnibus
temporibus accommodari ob in-
finitam casuum humanorum vari-
etatem, quæ jure privato compre-
hendi non possunt. Suorum quip-
pe temporum potius habuere ras-
tionem primi legislatores, non
futurorum, imò nec habere po-
tuerunt ob alios atq; alios, qui
expectari quotidie afferuntur ca-
sūs, quos ubi recepta non licet,
vis tamen utili in publicum
bonum dispellere est necessum;
sic jus illud dominationis or-
ditur, & ab omni retro ævo,

290 & plurimas inter gentes laudatum est. Æquitas ergo hujus juris, non ex privatis, sed publicis rationibus, non ex ordinario jure communi, (cum isto uti non liceat absq; interitu & magno reipublicæ incommodo) sed extraordinario necessarioq; jure metienda est, quo & mala melius, quam ordinario processu præveniri & averti possunt, & longe majora commoda in Rempublicam derivari. Unde & relaxatio appellatur *Alciato* sive correctio juris communis, quo respectu etiam ex iniquo aliquid trahere, à *Tacito* est affirmatum, quod tamen utilitate in publicum rependitur, quam alia via & ordinaria obtinere non potest. Ut a, hoc jus dominationis justum sit & æquum, ipsa *salus reipublica* facit, maximè *urgens necessitas*, quæ dare legem non accipere solet, & *rei ipsius magnitudo*. Extra quos terminos

proruat & extendatur, religionē 295
& conscientiam flocci faciens oritur sine fine imperium, quod obtinere velle malum est, dicente Tacito, 4. hist. c. 8. *Quomodo pessimis Imperatoribus sine fine dominationem, ita quamvis egregijs modum libertatis placere.* Exemplum juris hujus occurrit in Romana historia, Raptus Sabinarum, cujus instar & in sacris Jud. 21. v. 19. seqq. Quæ omnia de jure hoc dominationis, uti benè ab illis traduntur & salutaria existunt reipubl. ita non operæ pretium esse putamus, hæc à Majestate & jure Majestatis sive potestate Extraordinaria, de quâ in quæst. præced. separare, cum jure Majestatis hæc omnia possit facere summus Magistratus. Quod & *Boetius*, licet separatim agat de jure dominationis, c. 4. §. 18. concedit; uti hoc exemplo quoq; explanatione rei illustrat: Si

292 *quis perduellis esse deprehendatur, & adversus Rempubl. conjurasse, potest summus Magistratus deflectere ab ordinaria actione & processu adversus reum, qua Reipubl. magis est habenda ratio, quam legum, & non punitum confestim glisceret amplius malum, & dum formula legum invocantur, leges perirent. Et paulò post: Sanè si furem & latronem, ubi Magistratus copia non datur, privato cui libet interficere licet, si adultero vitam adimere, longè magis Principi in ambiguis casibus sine respectu legum procedere licebit. Atq; eo referendum illud Ciceronis, quando dicit leges aliquando non fuisse, ut semper leges essent, h. e. Majestatem ante leges fuisse, & per hanc solutam legibus leges constitutas & conservatas esse. Multa itaq; extraordinaria Principum actiones ex hoc respectu sunt excusanda, quæ in justa alias videbuntur. Hac ille satis nervose.*

De

P A R E N T I B U S
S I V E S U B D I T I S I N
G E N E R E.

P R Æ C E P T A. I.

Parentes sunt, qui summæ potestati subjiciuntur. Vel Parentes sunt cives, qui S. potestati subjecti, jure civitatis fruuntur legibusq; Reipubl. convenienter vivunt,

II. Horum notentur: tum Adjunctæ virtutes & officia, tum variæ divisiones.

E X E G E S I S.

§. I. Expositis ijs, quæ ad summi Magistratus, ceu capitis declarationem facere videbantur, consensus est ut membra etiam seu cæteras Reipublicæ, *Parentes* & *subditos*, breviter in quan-

294 quantum fieri potest exhibeamus. Præsertim cum non minus hi ad constitutionem Reipubl. quam Imperantes requiri soleant; horum etiam auxilio & consilio administratio perficiatur.

§. 2. Per *parentes* sive *subditos* non veniunt intelligendi, servi & mancipia, quæ *æconomicè* & ratione dominij parent ac subsunt; nec illos *principaliter* & *primario* describimus aut intendimus, qui *impropriè* sūt subditi & bona tm. possident in aliquo loco, quorum intuitu subjecti dicuntur; ut quondam Sveci in Dania prædia possidentes, unde à Joh. M. Sveci Danicæ dicti sunt. Multo minus illi verè & plenè subditi dicendi, qui *jure Commorationis* duntaxat fruuntur, quales peregrini, mercimoniorum, experientiæ, studiorum vel alterius negotij causa in aliena Reipubl. hærent; vel qui domicilium alicubi absq; jure civi

tis habent, ita ut pars Reipubl. 295
non sint, quomodo *Israelitæ* in Æ-
gypto subditi erant *Pharaonis*;
qui alias incolæ dicuntur: quan-
quam & peregrini & incolæ, cum
regionem alterius ingrediantur,
& ex contractu & delicto forum
ibi sortiantur ac legibus subiace-
ant, quasi subditi efficiantur: Ve-
rùm *proprie* sic dictos *subditos* &
pleno civitatis iure gaudentes hic
maximè spectamus, quod altera &
posterior descriptio præcipue in-
nuit

§. 3. Proinde rectè dicuntur
Cives, quibus iura & privilegia
civitatis & Reipubl. præ aliis com-
petunt. Et licet voces hæc *cives*
& *subditi* æquipollenter non rarò
sumantur, id tamen *synechochi-*
cè intelligendum est, cum & Im-
perantibus rectè tribuatur. Hinc
ius nomen generalius est & im-
perantibus commune; *subditi* spe-
cialius imperantibus contradistin-
ctum. Reliqua definitionis verba
clara

296 clara sunt & perspicua ex *commo-
dis* naturam subditi declarantia &
officio competente, quod genera-
liter est II. convenienter in Re-
publica vivere; quod etsi impe-
rantium quoq; sit, magis tamen
in subditis attenditur. Et quan-
quam plures sint, de quibus id
dici nequit; à *potiori tm. fieri debet*
denominatio, ut dicitur, & verba *des-*
initionis intelligenda sunt ratione
natura & *officij*, qualis nempe de
jure esse debeat; non vero rati-
one *actus* & *existentia*, qualis de
facto existere solet. Plenus hu-
jusmodi & verus Civis in iure
nostro vocatur *Jurys boandhe*
c. 4. *R. B. L. L.* Secundum Reg.
form. illi plenè subditi sunt, qui
Jus Comitiorum & suffragiorum
in regno habent. p. 46.

§. 4. *Principia efficientia* subditorū
sive modi quibus fit aliquis subditus
ex *causis efficientibus* imperantiū sa-
tis cognoscuntur, & ex *natura relatori*

que

JUVENI VIRO.

genij atq; morum culturâ, virtu-

et Eruditione Præstantissimo

N. GUSA VO COLLINIO,

et Majestate & Subditis in ge-

neris ritè differenti, amico meo

sincerè dilecto;

Im vigil exornas vitam virtu-

tibus omnem,

q; animum clarâ sedulûs arte polis,

de places mi COLLINI doctisq;

probisq;

Usq; patri, agnatis, charus erisq;

mihî.

Sequatur honos, te, raraq; fama

manebit,

Inter consortes portio clara clues.

Uxor hoc, voveoq; tibi hæc, ut con-

vida profint

minâ, contingant tempore quæq; suo.

Ita paucis gratulari voluit

AXELIUS Kempe Pol. et Hist.

Prof. Ordin.

Ad Eundem

ARdua res fatis est Sublimem
scandere COLLEM
AONIDUM, ast gnavum maxi-
ximo honore beat,
Altas collocat in sedes, ornatq;
peramplo
Munere. COLLINI Te tetigisse
docer
Nomen, & hoc ausum prædictæ
culmina montis,
Hinc modò continuas, præmia
magna feres.

*Hoc est ἀσκησίων, occupatissimus licet
sincero sm. affectu fundebam*

ANDREAS STRANDENIUS
Wib. R. M. Stipa

